Waarom rechts groeit en links niet, nu ook in het (nog) linkse Utrecht

Utrecht verschuift naar rechts. Waar in 2022 nog één op de vijf Utrechters rechts stemde, is dat nu al één op de vier. [1] Daarmee volgt de stad de landelijke trend. Maar worden Utrechters écht rechtser? Of is hier iets anders aan de hand? Een paar feiten. Bijna de helft van de inwoners is klaar met een gemeente die haar zin doordrijft. Bij lagere inkomensgroepen is het onbehagen nóg groter: twee op de drie inwoners voelen zich volledig in de steek gelaten. [2] Veel Utrechters voelen zich niet gehoord, niet gesteund door de gemeente. Dit is geen gewone onvrede, dit is een 'vertrouwenscrisis'. De vraag is dan: krijgen deze stemmers met een rechtsere gemeenteraad nu wél een overheid die luistert? Of ligt de bal bij links om eindelijk oog te hebben voor deze onvrede? Ook om bij de volgende verkiezingen niet nog meer stemmen te verliezen aan rechts. Veel Utrechters snakken naar een politiek die de burger meer ruimte geeft en een overheid die steunend en dienstverlenend is. Over wat hier gaande is én hoe het vertrouwen van burgers in de overheid en de politiek te herstellen.

De overheid hoort én steunt mij niet!

De kindertoeslagenaffaire, de Groningse gasschade, het woekerpolisschandaal. Het zijn zaken waarin de overheid eerlijke burgers als fraudeurs behandelde, noodkreten negeerde en gedupeerden jarenlang liet bungelen. Nog altijd wachten duizenden mensen op erkenning en compensatie. Gebeurt dit ook in Utrecht? Helaas wel. Ook in onze stad zijn gedupeerden van de toeslagenaffaire te vaak hardvochtig behandeld en aan hun lot overgelaten. Er was zelfs een 'zwartboek' voor nodig om de lokale hulp eindelijk beter te gaan organiseren. [3] Dat de gemeente Utrecht slecht luistert, blijkt ook uit harde cijfers. Onderzoek van de Rekenkamer naar burgerparticipatie toont aan dat de gemeente bij de helft van de grote stadsprojecten hierop een dikke onvoldoende scoort. Inwoners voelen zich simpelweg niet gehoord. [4] Door dit soort diepe scheuren in het vertrouwen zitten we nu midden in een vertrouwenscrisis. Waar hebben we het dan over?

---

[1] Op basis van uitkomsten uit Kieskompas en Stemwijzer 2026 kunnen VVD, CDA, JA21, Forum voor Democratie, Utrecht Solidair, UtrechtNu! en PVV worden ingedeeld in de categorie volledig rechts/conservatief. Die haalden gezamenlijk in 2022 nog 20,41% van de stemmen en in 2026 was dat gegroeid naar 26,29% van de stemmen.

[2] Inwonersenquête: 57% van de Utrechters heeft in 2025 wél vertrouwen in het college, de gemeenteraad en de ambtenaren van de gemeente Utrecht (lokale overheid), dat was in 2021 ook 57% en direct na corona in 2023 zelfs even 53%. Dat cijfer is onder Utrechters zonder opleiding, primair onderwijs of vmbo nog veel lager: 40%. En dat geldt ook voor hen die (zeer) slecht kunnen rondkomen: 43%.

[3] Het 'Zwartboek Brede Ondersteuning' (9 oktober 2025), opgesteld door gedupeerden, bevat achttien concrete voorbeelden van misstanden. Deze laten zien dat de hulp te traag verloopt, bureaucratisch is, onvoldoende maatwerk biedt, geen gebruik maakt van ervaringskennis, geen ruimte geeft voor klachten en bezwaren én dat gezinnen soms opnieuw als fraudeur worden behandeld door ambtenaren. Ook worden basale verzoeken, zoals een energiezuinige koelkast of een passend bed voor een puber, afgewezen.

[4] Rekenkamer rapportage 'Horen, zien en samen door' (20 december 2022) bevat kritische conclusies over hoe de gemeente Utrecht omgaat met de inbreng van haar burgers. De deelnemers beoordeelden het participatieproces en de uiteindelijke inhoudelijke uitkomst. De scores toonden een sterke tweedeling: de projecten Aanmeldbeleid basisscholen (6,8/6,5), Thomas à Kempisplantsoen (6,7/7,7) en Park Oosterspoorbaan (6,6/7,2) scoorden positief, terwijl Rachmaninoffplantsoen (4,8/5,4), Herinrichting Maliebaan (4,9/4,0) en Energielandschap Rijnenburg (4,8/3,4) ondermaats werden beoordeeld, met name op de inhoudelijke uitkomst.

De overheid als groeimonster: hoe goede bedoelingen ontsporen

Dat burgers zich steeds vaker in de kou gezet voelen, komt door een pijnlijke paradox. Bestuurders en politici zeggen vaak dat ze wél luisteren en hard bezig zijn met oplossingen. Maar hun reflex? Meer regels en beleid, meer instanties, meer toezicht en een alsmaar zwaarder overheidsapparaat. Dat wordt nog meer gestimuleerd door het rotsvaste geloof van bestuurders dat de overheid elk probleem zelf het beste kan oplossen met efficiënter werken. Terwijl nota bene de markt laat zien dat sturen op efficiëntie juist leidt tot meer inefficiëntie. [5] Bovendien jagen veel politici blind hun idealen na (meer beleid), zonder te zien wat voor chaos dat op de werkvloer veroorzaakt (geen reflectie op de uitvoering).
Het resultaat? Een ondoordringbaar doolhof van de bureaucratie. Meer ambtenaren en een woud aan regels zorgen paradoxaal genoeg voor een nóg grotere afstand tot burgers. Bestuurders verliezen daardoor het zicht op wat er écht speelt. Zo ontstaan misstanden, die het wantrouwen van de burger alleen maar verder aanwakkeren. Het is een vicieuze cirkel en een dodelijke cocktail voor ons sociale klimaat. Samengevat in het volgende schema.

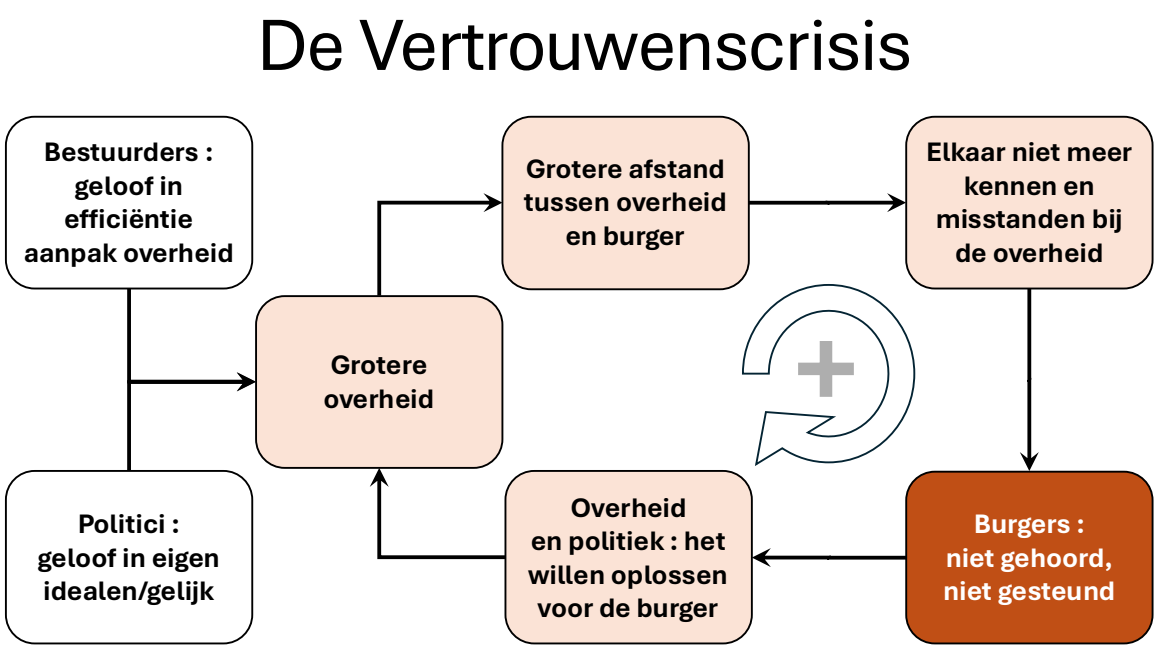

En de groei van de overheid is gigantisch. Landelijk steeg het aantal rijksambtenaren per inwoner in tien jaar tijd met 35%. [6] Maar ook lokaal is de drang naar groter niet te stoppen: in Utrecht groeide het ambtelijk apparaat (per inwoner) in diezelfde periode met maar liefst 37%, terwijl nota bene de jaarlijkse groei van de stad constant was. [7]

---

[5] Publicatie: Als Disney de baas was in uw ziekenhuis (Fred Lee, 2004). Alleen klantgericht werken leidt tot efficiëntie. Een focus op efficiëntie en het negeren van de klant leidt juist tot inefficiëntie.
[6] Het aantal voltijdbanen (fte) binnen de sector Rijk steeg tussen 2015 en 2024 met maar liefst 43,9% (een toename van bijna 48.000 fte). In exact dezelfde periode groeide de totale Nederlandse bevolking van 16,9 miljoen naar 18,0 miljoen inwoners; een stijging van 6,5%. Omdat het aantal fte (+43,9%) veel sneller toenam dan het aantal inwoners (+6,5%), steeg de verhouding 'ambtenaren per inwoner' per saldo met 34,8% (data CBS, publicatie Kennis van de Overheid, 2025).
[7] Het aantal voltijdbanen (fte) bij de gemeente Utrecht (inclusief inhuur) steeg tussen 2015 en 2024 van 3.937 naar 6.024 ambtenaren; een stijging van 53%. In diezelfde periode steeg het aantal inwoners in Utrecht van 334.176 naar 374.238 (+12%). Omgerekend is het aantal 'ambtenaren per 1.000 inwoners' gestegen van 11,78 naar 16,10; per saldo een stijging van 36,7%. Jaarlijks groei van het aantal inwoners (parallel met het aantal woningen) in de periode 2015-2024 schommelde rond de 4.600 per jaar (data van de gemeente Utrecht, 2025).

Deze vertrouwenscrisis raakt de kern van onze samenleving. Wanneer mensen het geloof in de politiek verliezen, keert men zich sneller af van de democratie. Burgers gaan op zoek naar autoritaire leiders die heel hard roepen dat ze voor hen opkomen en de overheid wel eens flink zullen aanpakken. Maar de werkelijkheid is anders. Wat er gebeurt is dat er een kille autoritaire technocratie ontstaat waarin regels en systemen de baas zijn, niet de mens. De solidariteit verdwijnt, de maatschappij verhardt en de polarisatie slaat toe. Kijk naar de Verenigde Staten en grote delen van Europa: daar zie je deze verschuiving al live gebeuren. Maar de harde realiteit is dat Nederland dit spoor al volgt. En dat wordt te weinig gezien.

Meeste politici onderschatten de vertrouwenscrisis

Uit enquêtes blijkt dat het diepe wantrouwen tegen de overheid geen randverschijnsel meer is. Een groot deel van de Nederlanders voelt zich simpelweg gewoon genegeerd. Maar liefst 43% vindt dat de politiek belangen niet meer eerlijk afweegt. Nog pijnlijker: 57% is ervan overtuigd dat Den Haag er niet meer zit voor mensen zoals zij. [8] Voor meer dan één op de drie Nederlanders is het functioneren van overheid en politiek een acute crisis. Hiermee staat het stevig in de top vier van grootste nationale problemen; samen met de zorgen over migratie, de woningnood en onze manier van samenleven. Het laat kwesties als armoede, klimaatverandering, de zorg en veiligheid zelfs achter zich. [9] Zo wordt zichtbaar in de volgende figuur (SCP/COB, 2024).

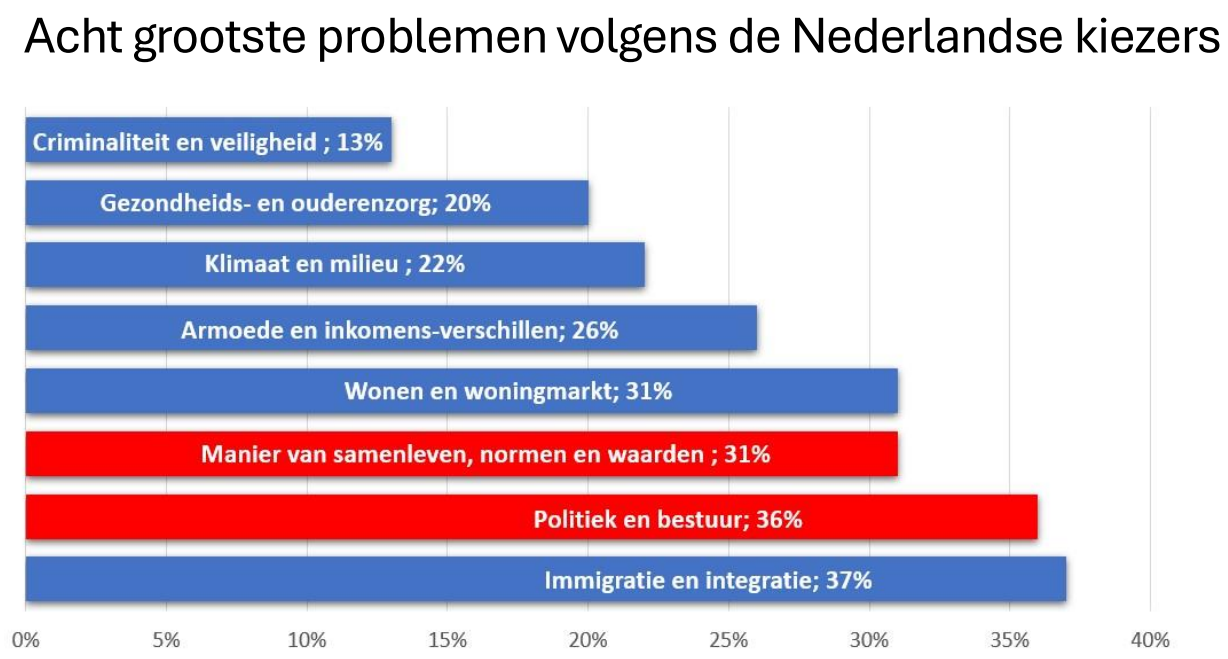

Toch is er iets vreemds aan de hand. In de debatten (en in de media) gaat het steeds over de asielcrisis, de wooncrisis en de klimaatcrisis. Maar over de vertrouwenscrisis blijft het angstaanjagend stil. Waarom praten we zo weinig over de kapotte relatie tussen burger en overheid? Of doet ‘rechts’ dat wel en ‘links’ niet? Wordt Utrecht daarom rechtser?

[8] Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP), Continu Onderzoek Burgerperspectieven (COB), bericht 2, september 2024. Pagina 34.
[9] Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP), Continu Onderzoek Burgerperspectieven (COB), bericht 2, september 2024. Pagina 12-13.

Links krijgt de schuld en is daar zelf schuldig aan

In de ogen van veel kiezers is links de hoofdschuldige van de falende overheid en de vertrouwenscrisis. Links zou de architect zijn van de onstuitbare overheidsgroei. Zelf nuanceert links dat beeld graag door te wijzen op het feit dat de PvdA de afgelopen vijftig jaar minder dan de helft van de tijd landelijk meeregeerde, terwijl CDA en VVD bijna driekwart van de tijd aan het stuur zaten. [10] Dat mag feitelijk kloppen, maar de beeldvorming is sterker. Vrijwel iedereen associeert links terecht met de opbouw van de verzorgingsstaat én met de constante roep dat de overheid nóg meer moet gaan doen. Rechts daarentegen profileert zich in woorden juist als dé criticus van een te machtig overheidsapparaat. Wat de cijfers ook zeggen: de meerderheid gelooft dat rechts de overheid wél kleiner, minder machtig en weer dienstbaar gaat maken. Veel linkse politici en bestuurders bevestigen die negatieve beeldvorming onbewust zelf. Hun houding ademt vaak technocratische arrogantie: *'Ik hoor wat je zegt, maar we moeten het toch doen zoals we het hebben bedacht'* of *'De gemeente heeft het goed uitgezocht, dus geloof me nu, het klopt'*. [11] Ze nemen het vaker op voor het systeem dan voor de kritische burger. En dat kost links steeds meer kiezers. Dat laat het Utrechtse voorbeeld goed zien: over hoe in de meest linkse stad van Nederland rechts nu ook terrein wint. Maar dat dit nog geen oplossing is voor de lokale vertrouwenscrisis.

Welke partijen gaan voor een sterkere positie van de burger?

Bij de recente gemeenteraadsverkiezingen in Utrecht (2026) streden twintig partijen om de gunst van de kiezer. Maar liefst zestien partijen werden verkozen in de Utrechtse raad, waarvan tien éénpersoonsfracties. [12] Die zestien kunnen we grofweg opdelen in een drietal smaken: (i) rechts-conservatief, (ii) het politieke midden en (iii) links-progressief. Dit omdat links en progressief blijken samen te vallen, net als rechts en conservatief [13] In de volgende figuur is dat de verticale as. Maar wat hebben zij de afgelopen vier jaar (2022–26) gedaan op het moment dat het erom spande, als het ging over een grotere stem voor de Utrechtse burger? Of over een gemeente die kritisch is op zichzelf en zorgvuldig nagaat of burgers mogelijk niet de dupe zijn van gemeentelijk handelen? Om dat te achterhalen, is het stemgedrag in de Utrechtse gemeenteraad onder de loep genomen. [14] Die resultaten zijn in de volgende figuur uitgezet op de horizontale as. De analyse levert een verrassend resultaat.

---

[10] De PvdA nam vanaf 1970 deel aan het Kabinet Den Uyl (1973-77), Van Agt (1981-82), Lubbers III (1989-94), Kok I (1994-98), Kok II (1998-2002), Balkenende IV (2007-10) en Rutte II (2012-17); samen 24 jaar in de afgelopen 55 jaar (43,6%). De VVD daarentegen zat in die periode in het Kabinet Biesheuvel I en II (1971-73), Van Agt I (1977-81), Lubbers I en II (1982-89), Kok I en II (1994-2002), Balkenende I, II en III (2002-07), Rutte I, II, III en IV (2010-24), Schoof (2024-26) en Jetten (2026); samen 41 van de 55 jaar (74,5%). Het CDA zaten een vergelijkbare periode in de Kabinetten vanaf 1970: 40 van de 55 jaar (72,7%).

[11] De eenzame eeuw, Noreena Hertz (2020), pagina 263: Links stelt dat klagende burgers in hun ogen slachtoffers zijn en dat de overheid hen moet gaan helpen. Rechts kaapt participatie, van nature, omdat ze minder zijn van een grote overheid, het bij de markt willen laten.

[12] GroenLinks-PvdA (PRO) met 14 zetels, D66 met 9, de VVD met 5, CDA met 3, Partij voor de Dieren (PvdD) en DENK ieder met 2 en 1 zetel voor Volt, Student & Starter (S&S), BIJ1, ChristenUnie (CU), JA21, EenUtrecht, Stadsbelang Utrecht (SBU), Forum voor Democratie, Utrecht Solidair en UtrechtNu!

[13] Dit op basis van een vijftiental stellingen uit de Kieskompas en vijf stellingen uit de Stemwijzer (gemeente Utrecht, 2026). De indeling van partijen is 'klassiek'. Links richt zich op gelijkheid en staatsinterventie, terwijl rechts de nadruk legt op eigen verantwoordelijkheid en marktwerking. Progressief streeft naar vernieuwing en verandering, terwijl conservatief de status quo wil behouden.

[14] Dit is gedaan op basis van een twintigtal voorstellen in de gemeenteraad (moties/amendementen 2022-26) van EenUtrecht voor betere burgerparticipatie van Utrechters en meer zeggenschap bij de lokale gemeenschappen. Voor JA21 en Forum voor Democratie, nog niet

Partijkleur versus ambities op participatie en zeggenschap

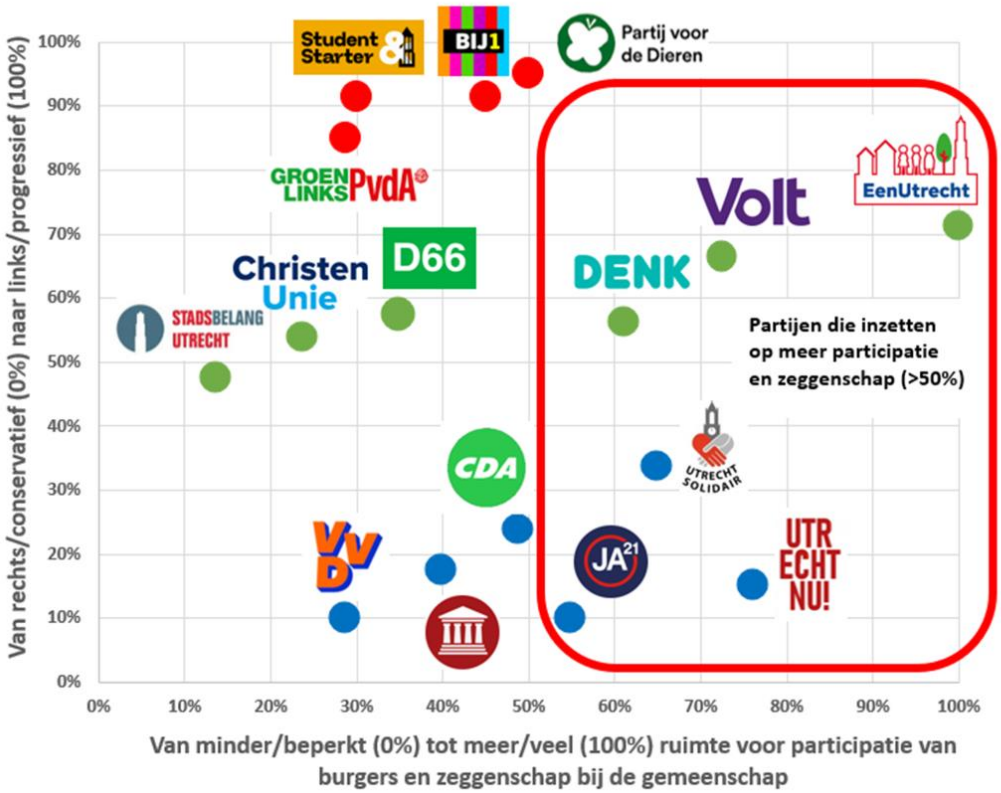

In de figuur wordt zichtbaar welke Utrechtse partijen meer dan 50% van de voorstellen steunen voor betere burgerparticipatie, meer zeggenschap en een dienstverlenende overheid; omkaderd door de rode rechthoek. Dat zijn een deel van de rechts/conservatieve partijen (UtrechtNu!, Utrecht Solidair en JA21) en enkele partijen links of rechts van het politieke midden (EenUtrecht, Volt en DENK). Het CDA en Partij voor de Dieren zitten daar nog dicht tegenaan. Dat zijn gezamenlijk mogelijk de partijen die wél de vicieuze cirkel van de vertrouwenscrisis willen doorbreken.

Utrechtse coalitiepartijen zetten de burger buitenspel

De voorgaande figuur levert nog een verrassend beeld op. Juist de vier links-progressieve partijen (GL-PvdA, PvdD, BIJ1, S&S) steunen opvallend weinig voorstellen die de positie van de Utrechters versterken. Dat geldt ook voor middenpartij D66. Dat zijn niet de minsten. Want GroenLinks, PvdA en D66 vormen deze eeuw onafgebroken de kern van het Utrechtse stadsbestuur. [15] Niet toevallig is precies in die periode met hen aan het roer de invloed van de Utrechter systematisch afgebrokkeld. De wijkraden verdwenen in 2019, na zeventien jaar inzet van honderden actieve Utrechters. De draagvlakmeting voor betaald parkeren, waarin de buurt in meerderheid zelf beslist over de invoering ervan, werd in 2022 geschrapt.

verkozen in de raad van 2022-26 (wel vanaf 2026), is het mogelijke stemgedrag gebaseerd op keuzes bij stellingen in Kieskompas 2026 en Kieswijzer 2026 én op basis van uitspraken in het (landelijke) partijprogramma.

[15] Over de periode 2000-2025 (26 jaar) is GroenLinks de constante factor in het Utrechtse stadsbestuur, zij namen altijd (100%) deel aan het college van B&W. Dat geldt ook voor de PvdA met uitzondering van een ‘pauze’ in 2014-2022 (69% deelname in de periode 2000-2025). D66 zat in de coalitie onafgebroken vanaf 2010 (65% deelname). CU 11 jaar (42%), CDA 10 jaar (38%), VVD 10 jaar (38%), Leefbaar Utrecht 6 jaar (23%), SP 4 jaar (15%) en Student & Starter 4 jaar (15%).

En vanaf 2018 volgde de ene na de andere bezuiniging op burgerparticipatie, buurtinitiatieven, ontmoetingsplekken en huurdersondersteuning. Het roept een urgente vraag op. Terwijl de kloof tussen overheid en burger groeit, lijken deze coalitiepartijen (GL-PvdA en D66) de ernst van de vertrouwenscrisis volledig te missen. En dat terwijl zij nu samen de koers van de stad gaan bepalen. In het nieuwe coalitieakkoord voor 2026-2030 worden nog wél twee Burgerberaden aangekondigd. Maar dat is het dan. Geen enkel woord over het gebrek aan vertrouwen van de Utrechters in de overheid en de politiek, ook niets over de lokale vertrouwenscrisis. [16] Sterker nog, GL-PvdA (PRO) is blij met de 14 behaalde zetels, terwijl in het verleden de partijen afzonderlijk dat aantal wel eens (bijna) haalden. [17] Samen met D66 vormen zij een coalitie met een minimale meerderheid van 23 zetels in de raad, zonder toenadering te zoeken naar partijen die staan voor een sterke rol van burgers.

De oplossing: een Lokaal Participatie Pact

Samenvattend, links in Utrecht negeert de vertrouwenscrisis. Maar een stem op rechts biedt, zo blijkt, ook geen garantie voor meer zeggenschap in Utrecht. Toch gloort er hoop. Want na de gloriejaren van Leefbaar Utrecht (2000-2006) zijn er nu in Utrecht meerdere 'participatiepartijen' actief. Samen hebben ze nu minimaal zeven zetels in de gemeenteraad. Gezien hun gestage groei is de kans groot dat dit aantal in de toekomst alleen maar verder toeneemt. Zoals duidelijk wordt in de volgende figuur.

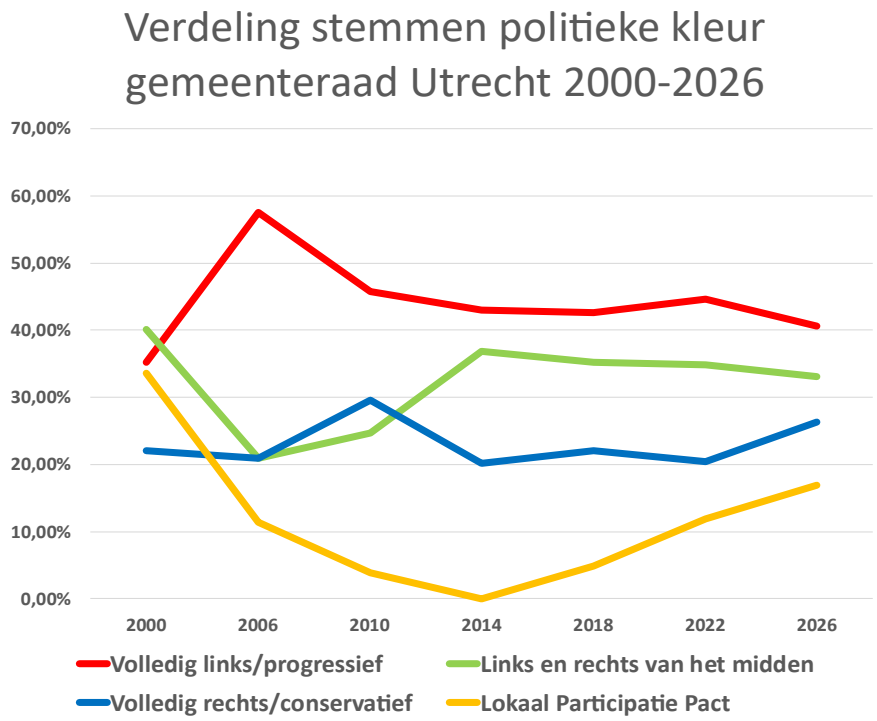

De oproep is glashelder: sla de handen op participatie ineen en vorm een 'Lokaal Participatie Pact'. Alleen zo komen we in Utrecht mogelijk tot betere participatie en meer zeggenschap.

[16] Bij de laatste gemeenteraadsverkiezingen (2026) behaalden GL-PvdA en D66 samen 44,23% van de stemmen, net genoeg voor 23 zetels. Een nieuw coalitieakkoord voor de komende periode 2026-2030 'Voor Uuuu' is gepresenteerd (juni 2026).
[17] De PvdA had 14 raadszetels in de periode 2006-2010; GroenLinks had er 12 in de periode 2018-2022.

BIJLAGEN

Waarom rechts groeit en links niet, nu ook in Utrecht

ESSAY 2 juli 2026

Uitslag verkiezingen gemeente Utrecht 2026

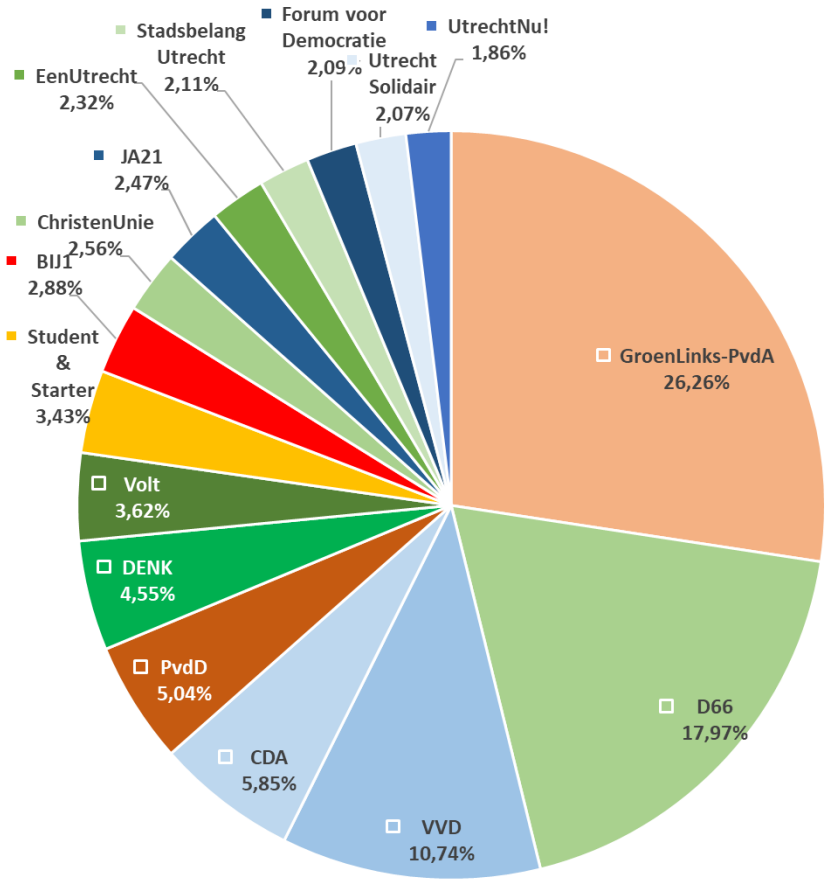

Volledig rechts/conservatief: VVD, CDA, JA21, Forum voor Democratie, Utrecht Solidair en UtrechtNu!. Samen 26,29% in 2026 en dat was 20,41% in 2022; toename van 5,88%.

Links en rechts van het politieke midden: D66, DENK, Volt, ChristenUnie, EenUtrecht en Stadsbelang Utrecht. Samen 33,13% in 2026 en dat was 34,89% in 2022; afname van 1,76%.

Volledig links/progressief: GroenLinks-PvdA (PRO), Partij voor de Dieren (PvdD), Student & Starter en BIJ1. Samen 40,56% in 2026 en dat was 44,64% in 2022; afname van 4,08%.

Politieke kleur: Links/progressief, midden of rechts/conservatief

LINKS/PROGRESSIEF, MIDDEN OF RECHTS/CONSERVATIEF **Kieskompas 2026 (groen)** **Stemwijzer 2026 (blauw)** **4=helemaal eens – 3=eens** **2=neutraal – 1=oneens** **0=helemaal oneens**	**GL-PvdA**	**D66**	**VVD**	**CDA**	**PvdD**	**DENK**	**Volt**	**S&S**	**BIJ1**	**CU**	**JA21**	**EenUtrecht**	**SBU**	**FvD**	**US**	**UtrechtNu!**
GROTERE OF KLEINERE OVERHEID	*9*	*3*	*0*	*2*	*12*	*2*	*6*	*10*	*10*	*3*	*0*	*3*	*3*	*0*	*1*	*1*
Bij begrotingstekort beter belasting verhogen dan bezuinigen	3	1	0	0	4	1	2	3	3	1	0	1	1	0	0	1
De Onroerend Zaak Belasting (OZB) mag omhoog, als dat echt nodig is	3	1	0	1	4	0	2	4	4	1	0	1	1	0	0	0
Er mag een belastingverhoging komen voor ondernemers	3	1	0	1	4	1	2	3	3	1	0	1	1	0	1	0
HOGE OF LAGE INZET GELIJKE KANS	*18*	*6*	*0*	*5*	*19*	*17*	*10*	*18*	*19*	*10*	*4*	*16*	*12*	*1*	*10*	*5*
Meer geld naar inzet op armoede, ook als dan belasting omhooggaan	4	1	0	1	4	4	1	3	4	3	2	4	2	0	2	1
Bouwen van huurwoningen heeft meer prioriteit dan koopwoningen	3	3	0	3	3	4	3	4	4	3	1	4	3	0	3	2
Minimaal 50% van nieuwbouw moet sociale huurwoningen zijn	3	1	0	0	4	4	1	3	4	1	0	3	1	0	0	1
Gratis Openbaar Vervoer, ook als dan de lokale belastingen stijgen	4	1	0	1	4	1	3	4	3	3	1	1	4	1	1	1
Elk basisschoolkind moet met subsidie muziekles kunnen krijgen	4	0	0	0	4	4	2	4	4	0	0	4	2	0	4	0
VEEL OF WEINIG KLIMAAT EN GROEN	*16*	*14*	*3*	*2*	*16*	*5*	*14*	*16*	*12*	*15*	*1*	*14*	*9*	*0*	*10*	*1*
Verbod op reclames voor fossiele brandstof moet blijven	4	3	1	1	4	4	4	4	4	4	0	4	2	0	2	0
Strengere regels voor bedrijven die milieu vervuilen, ook al gaan ze weg	4	3	2	1	4	1	4	4	4	3	1	4	3	0	4	1
Het centrum van Utrecht moet autovrij worden	4	4	0	0	4	0	2	4	2	4	0	2	0	0	4	0
Catharijnesingel afsluiten voor auto- en motorverkeer	4	4	0	0	4	0	4	4	2	4	0	4	4	0	0	0
BEPERKT OF HARDER HANDHAVEN	*4*	*6*	*1*	*1*	*5*	*3*	*3*	*5*	*8*	*2*	*1*	*0*	*4*	*7*	*1*	*2*
Niet meer geld uittrekken voor ordehandhavers (BOA's)	1	3	0	0	1	1	1	2	4	1	0	0	1	4	0	1
Niet meer cameratoezicht vanwege aantasting van de privacy	3	3	1	1	4	2	2	3	4	1	1	0	3	3	1	1
OPEN OF GESLOTEN SAMENLEVING	*21*	*17*	*4*	*9*	*24*	*18*	*20*	*24*	*24*	*13*	*2*	*24*	*10*	*6*	*5*	*3*
Er mogen nieuwe opvanglocaties voor asielzoekers geopend worden	4	3	1	3	4	4	4	4	4	3	0	4	2	0	1	0
Er moeten meer werkplekken komen in Utrecht voor sekswerkers	3	4	2	0	4	0	4	4	4	0	2	4	2	2	2	3
Gemeente moet banden met Israël boycotten	3	3	1	1	4	4	3	4	4	2	0	4	2	0	1	0
Opvang voor afgewezen asielzoekers, ook als Rijk niet meer meebetaalt	3	3	0	1	4	2	3	4	4	4	0	4	2	0	1	0
Vluchteling met verblijfsvergunning voorrang geven op huurwoning	4	4	0	4	4	4	4	4	4	4	0	4	2	0	0	0
Kunnen kiezen voor een zorgverlener die past bij je geloof of cultuur	4	0	0	0	4	4	2	4	4	0	0	4	0	4	0	0
TOTAAL LINKS/PROGRESSIEF OF RECHTS/CONSERVATIEF																
	GL-PvdA	**D66**	**VVD**	**CDA**	**PvdD**	**DENK**	**Volt**	**S&S**	**BIJ1**	**CU**	**JA21**	**EenUtrecht**	**SBU**	**FvD**	**US**	**UtrechtNu!**

Burger en gemeenschap: Sterkere positie en meer ruimte

BURGER EN GEMEENSCHAP: STERKERE POSITIE EN MEER RUIMTE Motie/Amendement 2022-26 4=voor – 3=deels voor – 2=neutraal 1=deels tegen – 0=tegen	**GL-PvdA**	**D66**	**VVD**	**CDA**	**PvdD**	**DENK**	**Volt**	**S&S**	**BIJ1**	**CU**	**JA21**	**EenUtrecht**	**SBU**	**FvD**	**US**	**UtrechtNu!**
BURGERPARTICIPATIE	*4*	*4*	*12*	*8*	*8*	*8*	*20*	*4*	*12*	*4*	*24*	*24*	*0*	*24*	*24*	*20*
Participatierechten vastleggen in lokale wetgeving M2026/86	0	0	0	4	0	0	0	0	4	0	4	4	0	4	4	4
Begin bij nieuwbouw zo vroeg mogelijk met participatie A2024/219	4	4	4	4	4	4	4	4	0	4	4	4	0	4	4	4
Participatieverordening scherper en beter maken Initiatiefvoorstel 2025	0	0	0	0	0	0	4	0	0	0	4	4	0	4	4	4
Gemeenschapsraden als opvolger wijkraad Initiatiefvoorstel 2024	0	0	0	0	0	0	4	0	0	0	4	4	0	4	4	0
Meer regie bij cliënt in hulpmiddelen WMO M2022/283	0	0	4	0	4	4	4	0	4	0	4	4	0	4	4	4
Maak maximaal gebruik van bewonerskracht in Zuilen M2025/504	0	0	4	0	0	0	4	0	4	0	4	4	0	4	4	4
TEGENGELUID	*4*	*4*	*2*	*12*	*12*	*12*	*14*	*4*	*8*	*4*	*2*	*16*	*0*	*0*	*8*	*12*
Meer ruimte en steun kritisch tegengeluid in media M2022/128	0	0	0	4	0	0	4	0	0	0	0	4	0	0	4	4
Meer geld voor sterker lokaal mediabeleid M2022/203	0	0	0	0	4	4	4	0	0	0	0	4	0	0	4	4
Gemeente moet lokale omroep met extra geld steunen Stemwijzer 2026	4	4	2	4	4	4	2	4	4	4	0	4	0	0	0	0
Bij Stem van Utrechters alle groepen een stem geven M2025/577	0	0	0	4	4	4	4	0	4	0	2	4	0	0	0	4
BURGERBERAAD	*7*	*8*	*1*	*7*	*8*	*5*	*8*	*8*	*4*	*3*	*2*	*8*	*3*	*0*	*4*	*5*
Versneld Burgerberaad starten in 2023 A2022/111	4	4	0	4	4	4	4	4	0	0	1	4	0	0	4	4
Vaker Burgerberaad met gelote bewoners houden Kieskompas 2026	3	4	1	3	4	1	4	4	4	3	1	4	3	0	0	1
REFERENDUM	*0*	*4*	*4*	*0*	*4*	*8*	*0*	*4*	*4*	*0*	*8*	*8*	*4*	*8*	*8*	*8*
Volledig raadgevend referendum invoeren M2023/331	0	0	0	0	0	4	0	0	0	0	4	4	0	4	4	4
Utrechters kunnen in referendum advies geven Stemwijzer 2026	0	4	4	0	4	4	0	4	4	0	4	4	4	4	4	4
ZELFSTURING	*8*	*8*	*4*	*12*	*8*	*12*	*16*	*4*	*4*	*8*	*8*	*20*	*4*	*0*	*8*	*12*
Van initiatievenfonds naar zelf sturend bewonersfonds M2022/114	0	0	0	0	0	0	4	0	0	0	2	4	0	0	0	4
Maak organisaties in gemeenschap sterker M2025/650	4	4	4	4	4	4	4	0	4	4	2	4	0	0	0	4
Investeer 0,1 mln. in bewonersorganisaties M2023/275	0	0	0	4	0	4	4	0	0	0	2	4	0	0	0	0
Investeer in kracht gemeenschap, ontlast de gemeente M2023/423	4	4	0	4	4	4	4	4	0	4	2	4	4	0	4	4
Streef naar min. 30% zelfsturing bij Sociale Basis M2024/148	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0	0	4	0
TOTAAL ZEGGENSCHAP	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*4*	*0*	*0*	*4*	*0*	*0*	*4*	*0*	*0*	*0*	*4*
Versterken lokale democratie met € 2,5 mln./jaar M2025/234	0	0	0	0	0	4	0	0	4	0	0	4	0	0	0	4
TOTAAL MEER OF MINDER RUIMTE VOOR DE GEMEENSCHAP	**23**	**28**	**23**	**39**	**40**	**49**	**58**	**24**	**36**	**19**	**44**	**80**	**11**	**32**	**52**	**61**
	GL-PvdA	**D66**	**VVD**	**CDA**	**PvdD**	**DENK**	**Volt**	**S&S**	**BIJ1**	**CU**	**JA21**	**EenUtrecht**	**SBU**	**FvD**	**US**	**UtrechtNu!**